

Aan de gemeenteraad

Op 9 juli stelde Fatih Elbay (D66 Rotterdam) ons schriftelijke vragen over 'Preventieve bescherming tegen huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking' (25bb005414).

Inleidend wordt gesteld:

Geacht college,

De fractie van D66 heeft kennisgenomen van het rapport 'Over Grenzen'¹, in juni 2025 gepubliceerd in opdracht van het WODC en uitgevoerd door Right to Rise. Het rapport bevat een rechtsvergelijkend onderzoek naar de inzet van preventieve beschermingsbevelen bij huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking (VGV) in Nederland, België, Denemarken, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk.

Uit het onderzoek blijkt dat Nederland op dit vlak aanzienlijke belemmeringen kent. De bescherming van (mogelijke) slachtoffers komt vaak te laat of helemaal niet op gang. Signalen blijven onopgemerkt of worden onvoldoende besproken, risico's worden verkeerd ingeschat en ketenpartners werken langs elkaar heen zonder gezamenlijke regie. Juridisch gezien ontbreken effectieve civiele instrumenten met voldoende preventieve reikwijdte, en uitspraken van Nederlandse rechters hebben in het buitenland vaak geen rechtskracht. Daarnaast bieden bestaande maatregelen slechts tijdelijke bescherming, terwijl de onderliggende problematiek langdurig en structureel is.

Tegen die achtergrond worden in het rapport ook internationale voorbeelden belicht. Met name in het Verenigd Koninkrijk worden zogeheten Forced Marriage Protection Orders en Female Genital Mutilation Protection Orders ingezet als civielrechtelijke instrumenten waarmee tijdig en krachtig opgetreden kan worden tegen dreigende achterlating, gedwongen huwelijken en genitale verminking. Denk hierbij aan maatregelen als paspoortinname of het opleggen van uitreisverboden, voordat er sprake is van een strafbaar feit. Deze aanpak biedt volgens het rapport 1 aanknopingspunten voor een hybride juridische benadering, waarbij civiel, bestuurs-

¹ <https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2025/06/30/combinatie-van-civiel-en-strafrecht-als-nieuwe-routenaar-betere-bescherming-slachtoffers>

en strafrecht worden gecombineerd. Rotterdam is als internationale en diverse stad een gemeente waar extra waakzaamheid en beschermingsmaatregelen op dit vlak van wezenlijk belang kunnen zijn.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is het college bekend met het rapport 'Over Grenzen' en de aanbevelingen omtrent preventieve bescherming bij huwelijksdwang, achterlating en VGV? Hoe reageert het college hierop?

Antwoord:

Ja. We hebben het uitgevoerde onderzoek met belangstelling gelezen. In Nederland zijn alle vormen van schadelijke traditionele praktijken, waaronder huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking (VGV) wettelijk verboden.

De hybride beschermingsbevelen zoals de Forced Marriage Protection Orders en Female Genital Mutilation Protection Orders, zoals opgenomen in het rapport 'Over Grenzen', zijn civielrechtelijke bevelen waarbij overtreding een strafbaar feit is waarop een gevangenisstraf staat. Het gaat om een combinatie van het civielrecht en strafrecht. In Nederland kennen we zoiets nog niet. De civiele rechter kan in Nederland beschermingsbevelen uitvaardigen, maar het is niet mogelijk om bij overtreding strafrechtelijk te handhaven.

Het Rijk zal op basis van dit rapport naar verwachting eind dit jaar een eerste reactie geven op het onderzoek en de (on)mogelijkheden. Als gemeente volgen we dit op de voet en gaan we op basis van deze reactie het gesprek met het Rijk aan om de mogelijkheden verder uit te lopen.

Vraag 2:

Heeft het college zicht op het aantal signalen of meldingen van (dreigende) huwelijksdwang, achterlating of vrouwelijke genitale verminking in Rotterdam in de afgelopen drie jaar? Kan het college deze cijfers verstrekken, uitgesplitst naar type melding?

Antwoord:

Het aantal meldingen in de gemeente Rotterdam voor achterlating en huwelijksdwang wordt geregistreerd door Veilig Thuis. Hieronder staan de cijfers, waarbij deze categorieën zijn aangevinkt tijdens de veiligheidsbeoordeling. Dit gaat dus om vermoedens. Hier kan zowel onderrapportage in zitten (signalen zijn tijdens een veiligheidsbeoordeling nog onvoldoende in beeld) als een overrapportage (uit latere interventie blijkt dat vermoedens toch niet klopten). Veilig Thuis corrigeert deze cijfers niet nadat een eventuele interventie heeft plaatsgevonden. Voor vrouwelijke genitale verminking (VGV) is het voor Veilig Thuis niet mogelijk een exact aantal te geven, omdat hier niet apart op wordt geregistreerd.

Aantal meldingen in Gemeente Rotterdam

Periode: 2022 t/m 2024

Type meldingen	2022	2023	2024	Totaal
Achterlating - 05	13	12	4	29
Huwelijksdwang - 04	16	18	16	50
Totaal	27	29	20	76

Vraag 3.

Hoe beoordeelt het college het gebrek aan preventieve juridische instrumenten in Nederland ten opzichte van landen als het Verenigd Koninkrijk? Ziet het college aanleiding en/of mogelijkheden om op basis daarvan het Rotterdamse beleid aan te passen of aan te scherpen?

Antwoord:

De (preventieve) juridische kaders en instrumenten in Nederland zijn landelijk vastgelegd. Er bestaan verschillende beschermingsmaatregelen. Denk aan het [handelingsprotocol](#)². Bij signalen van dreigende VGV, huwelijksdwang of achterlating kunnen ingrijpende stappen worden gezet van lichamelijk onderzoek, een reisverbod tot gezagsbeëindiging, OTS (ondertoezichtstelling), VOTS (voorlopige ondertoezichtstelling) en VoVo (voorlopige voogdij). Ook kan het strafrecht worden ingezet.

Preventieve juridische beschermingsbevelen zoals in het Verenigd Koninkrijk kunnen in de praktijk in Nederland niet worden ingezet om (potentiële) slachtoffers van huwelijksdwang, achterlating en VGV te beschermen. Met het Rijk willen we verkennen wat een mogelijke toegevoegde waarde kan zijn van dit soort preventieve juridische beschermingsbevelen voor de aanpak in Nederland.

Omdat het in Nederland niet mogelijk is om beschermingsbevelen strafrechtelijk te handhaven zien we geen mogelijkheden om ons lokale beleid hierop aan te passen.

Vraag 4.

Herkent het college de genoemde structurele belemmeringen in de signalering, risicotaxatie en samenwerking tussen ketenpartners binnen Rotterdam? Welke stappen worden er op dit moment gezet om deze knelpunten lokaal te verbeteren?

Antwoord:

Het college neemt de aanpak van schadelijke traditionele praktijken – waar de aanpak van huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking onder vallen, zeer serieus. Sinds 2006 heeft de gemeente Rotterdam een specifieke aanpak voor eengerelateerd geweld. Sinds 2015 is deze aanpak verder ontwikkeld naar de aanpak van schadelijke traditionele praktijken. Sinds 2019 is de aanpak van schadelijke traditionele praktijken een structureel onderdeel van de bredere aanpak van huiselijk geweld in Rotterdam.

² Een protocol met uitleg en handvatten bij de aanpak VGV voor Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Politie.

We zetten in op preventie, taboes bespreekbaar maken, deskundigheidsbevordering in de keten, verbinden van domein Zorg en Veilig waar het complexe casuïstiek betreft en het doorontwikkelen van de aanpak per vorm van STP.

Voor het snel en effectief oppakken van casuïstiek werken we samen met domein Veilig en blijven we werken aan deskundigheidsbevordering van de keten. Bij complexe casuïstiek hebben we korte lijnen met het LEC (Landelijk Expertisteam Eergerelateerd Geweld) en het Landelijke Knooppunt voor Huwelijksdwang & Achterlating.

Ook bestaan er landelijk verschillende beschermingsmaatregelen en zijn al deze vormen van schadelijke traditionele praktijken wettelijk strafbaar. Maar zoals uit het antwoord op vraag 1 en 3 blijkt, kent het Nederlandse juridisch kader verschillende beperkingen. We zijn aangehaakt op de landelijke ontwikkelingen en sturen onze lokale aanpak waar nodig bij.

Vraag 5.

Op welke manier wordt in Rotterdam gestuurd op gezamenlijke regie en informatie-uitwisseling tussen betrokken instanties (zoals Veilig Thuis, onderwijs, jeugdzorg, politie, reclassering en migratiepartners) in situaties met signalen van huwelijksdwang, achterlating of VGV?

Antwoord:

Zie ook het antwoord bij vraag 4. Als er signalen binnenkomen wordt de samenwerking gezocht en hierbij kunnen ketenpartners uit de domeinen Zorg en Veilig, maatschappelijke organisaties en sleutelpersonen een rol in spelen. Als de complexiteit van een casus dit vereist, wordt deze ook besproken in het Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond.

Vraag 6.

Kan het college aangeven in hoeverre bestaande beschermingsmaatregelen in Rotterdam voldoende bescherming bieden op de langere termijn, juist gezien het risico op groepsdruk en herhaald geweld? Ziet het college mogelijkheden om meer structurele of langdurige bescherming te organiseren?

Antwoord:

Zie het antwoord bij vraag 3 en 4.

Vraag 7.

Is het college bekend met de inzet van FGM Protection Orders en Forced Marriage Protection Orders in het Verenigd Koninkrijk? Hoe beoordeelt het college de effectiviteit van deze maatregelen en acht u het wenselijk dat vergelijkbare beschermingsbevelen in Nederland, en dus in Rotterdam, beschikbaar komen?

Antwoord:

Ja, het college is hiermee bekend. Zie ook het antwoord op vraag 1 en 3. Het Britse model heeft sterke kanten die we in Nederland nog niet hebben. Dit willen we zoals beschreven bij de beantwoording van vraag 3 verder onderzoeken in afstemming met het Rijk. Voordelen van de Britse protection orders zijn onder andere dat zowel minderjarigen als volwassenen hiermee (langdurig) zijn beschermd, het slachtoffer centraal staat, de mogelijkheid bestaat tot maatwerk en dat er echt een afschrikwekkende werking vanuit gaat.

Tegelijkertijd hebben we daarbij oog voor het risico zoals ook Pharos beschrijft (zie de Volkskrant ³), dat er te veel nadruk komt op strafmaatregelen, en hele groepen worden weggezet als dader.

Het fundament van de aanpak ligt bij preventie, samenwerking en goede zorg en de samenwerking met domein Veilig. Daar zetten we de komende tijd verder op in, waar mogelijk aangevuld met deze nieuwe maatregelen.

Vraag 8

Zijn er binnen het gemeentelijk beleid op het gebied van jeugd, veiligheid en integratie middelen beschikbaar waarmee een dergelijk initiatief ondersteund kan worden? En is het college bereid hiervoor aanvullende (rijks)middelen te werven?

Antwoord:

Nee, dit is een landelijke verantwoordelijkheid. We sluiten aan bij de landelijke overleggen die hierover plaatsvinden en geven hierin aan dat we de sterke kanten van deze hybride beschermingsbevelen willen onderzoeken en waar het de aanpak versterkt ook willen toepassen in Rotterdam.

Vraag 9

Ziet het college mogelijkheden om, in samenwerking met ketenpartners, te verkennen hoe een rechtsgebiedoverstijgende, hybride benadering lokaal vorm zou kunnen krijgen? Bijvoorbeeld via juridische experimenten of pilots binnen het gemeentelijk veiligheids- of jeugdbeleid?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 3.

Inleidend bij vraag 10:

Tegelijkertijd kunnen preventieve beschermingsbevelen, indien niet zorgvuldig ingezet, leiden tot stigmatisering, discriminatie (bijvoorbeeld op basis van verblijfsstatus) of zelfs escalatie van eerdergerelateerd geweld.

Vraag 10.

Hoe beoordeelt het college deze risico's, en op welke wijze kunnen deze in Rotterdam worden gemitigeerd? Wordt hierbij gebruikgemaakt van zorgvuldige risicotaxatie, culturele sensitiviteit en bescherming van de vertrouwensrelatie tussen hulpverlener en cliënt?

Antwoord:

We zijn ons ervan bewust dat de problematiek van schadelijke traditionele praktijken gevoelig is voor stigma en discriminati. We dragen als gemeente daarom in alle communicatie uit dat schadelijke traditionele praktijken kunnen voorkomen onder alle lagen van de bevolking, verschillende etniciteiten, geloofsovertuigingen of klassen. Dit wil niet zeggen dat al deze praktijken gelijkelijk verdeeld over alle bevolkingsgroepen in Rotterdam voorkomen. Dergelijke praktijken vinden plaats in samenhang met een bepaald collectief gedachtegoed binnen (gesloten) gemeenschappen.

³ [Opinie: Meisjes beschermen tegen besnijdenis begint bij professionals, niet bij de rechter | de Volkskrant](#)

Richting alle burgers in Rotterdam wordt de boodschap uitgedragen dat er op zichzelf niets mis is met tradities, maar dat deze schadelijk zijn als ze raken aan zelfbeschikking, keuzevrijheid en een veilig thuis. STP beperken mensen in hun rechten en vrijheden en zijn daarmee ook een schending van mensenrechten.

Bij casuïstiek werken deskundige professionals met STP-checklisten en risico-taxaties en vragen indien nodig advies bij het LEC met als doel om de risico's die genoemd worden te mitigeren. Doordat we sinds 2006 al een aanpak hebben staan, zien we dat we er veel praktijkervaring en kennis aanwezig is in Rotterdam onder de professionals en sleutelpersonen. We blijven werken aan de deskundigheidsbevordering in de keten, omdat deze problematiek dit vereist.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

R.A.C.J. Simons, L.b.